

Rašeliníštní mechorosty Českomoravské vrchoviny

Táňa Štechová, Eva Holá, Alžběta Manukjanová

výsledky 2016-2017

Scapania paludicola (kýlnatka bažinná)

Scapania paludicola je relativně větší (3-8 cm) listnatá játrovka. Lodyžky jsou vystoupavé, nevětvené a tvoří žlutozelené až hnědozelené porosty nebo rostou vtroušeně mezi ostatními mechy (převážně rašeliníky). Listy jsou dvoudílné, kýlnaté, s nestejně velikými laloky. Játrovka může být snadno zaměněna za další druhy r. *Scapania*, především za běžný druh *S. irrigua*. *S. paludicola* roste na slatinných loukách, prameništích a vrchovištích.

Kategorie ohrožení (VU / rVU)

Scapania paludicola je spíše horským druhem, který je na Českomoravské vrchovině vzácný. Nebyl zde zřejmě hojný ani v minulosti (historicky je známý pouze ze 3 lokalit – cf. Duda 1969, Soldán 1996).

Rozšíření

V rámci ČR není druh nikterak častý, vyskytuje se především v horách a podhůří. I na Českomoravské vrchovině preferuje vyšší polohy – *Scapania paludicola* byla recentně nalezena na 5 lokalitách v Žďárských vrších.

Ohrožující faktory a péče o lokality

Stejně jako ostatní rašeliníštní játrovky je *Scapania paludicola* **ohrožena především poklesem vody na lokalitách a následnou ztrátou vhodných trvale vlhkých společenstev rašeliníků**. Další hrozbou je přirozená sukcese, která na rašelinných loukách i vrchovištích probíhá. Klíčovým managementem pro uchování populací této játrovky je proto zachování dosavadního vodního režimu lokalit, pravidelný management rašelinných luk a zamezení případnému zarůstání vrchovištních lokalit.

Seznam recentních lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Polnička: PR Pod Kamenným vrchem, rašeliníště 1,5 km SZ od středu obce, 600 m n. m. (49°37'02"N, 15°53'52"E); **Radostín:** NPR Dářko (vč. navazujících rašelinných biotopů), ca 1,5 km J od obce, 620 m n. m. (49°38'28"N, 15°52'21"E); **Radostín:** NPR Radostínské rašeliníště (vč. navazujících rašelinných biotopů), 1,5 km SV až 1 km SV od středu obce, 620 m n. m. (49°39'35"N, 15°53'07"E).

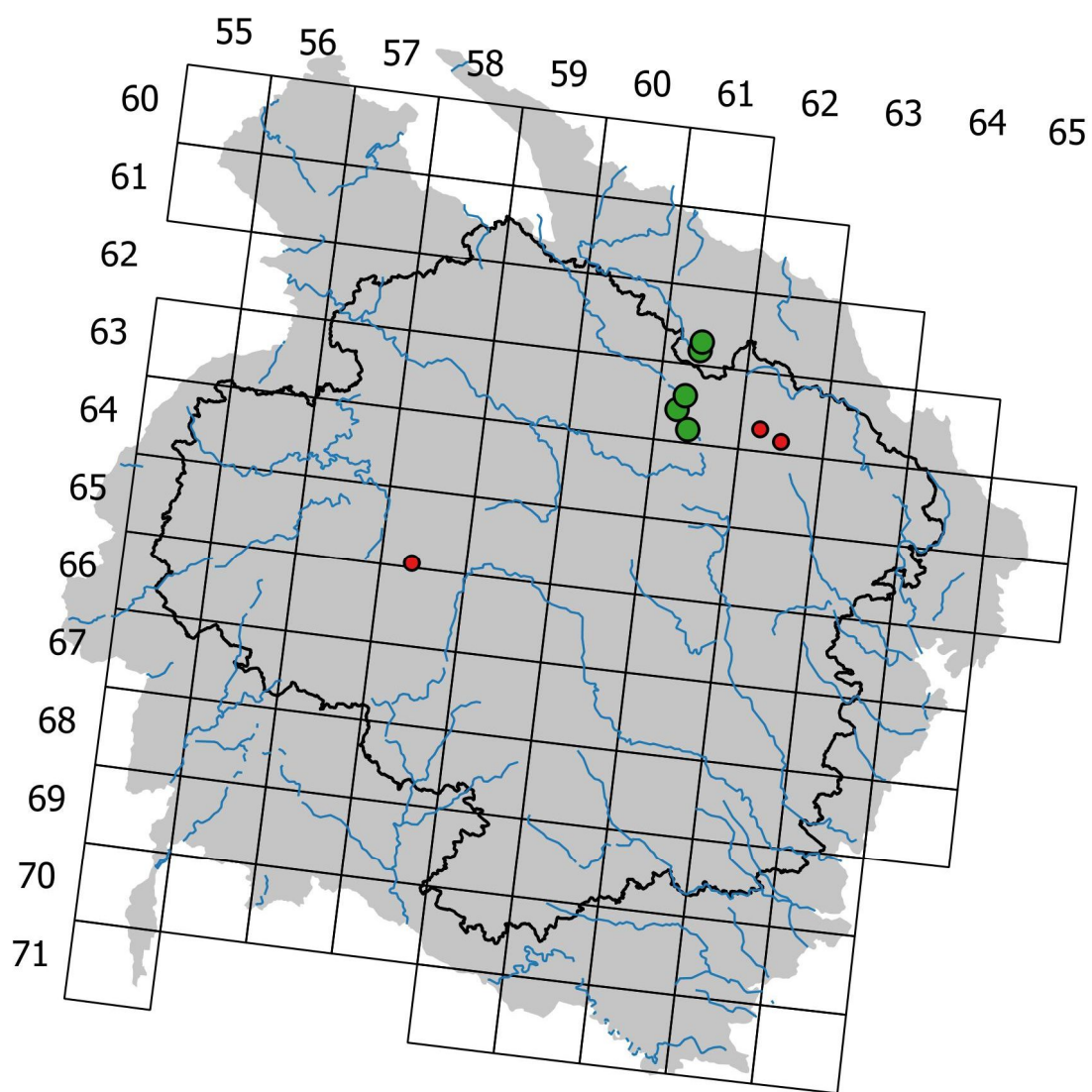
Českomoravská vrchovina – lokality mimo Kraj Vysočina:

Studnice: Zalíbené, 300–400 m SSV od kapličky v osadě, 610 m n. m. (49°43'08"N, 15°54'14"E); **Studnice:** 1 km J od středu obce, mokrá louka pod hrází rybníka a niva potoka, 620 m n. m. (49°43'48"N, 15°54'22"E).

Seznam historických lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

PR Na Oklice, Nové Město na Moravě – Pasecká skála, Žďár nad Sázavou – Fryšava.

Rozšíření druhu *Scapania paludicola*; zelený bod – recentní výskyt, červený bod – historický výskyt, černá linie – Kraj Vysočina, modrá linie – řeky, šedivá plocha – Českomoravská vrchovina.